

(Atkelta iš 31 p.)

rus. Daugiau nei keturis šimtmečius per gaisrų pašvaistėmis žėruojančius horizontus kelių kelelių vingiais jis žingsnis po žingsnio artėja prie Žemaitijos, link Rietavo. Atsineštasis Oginskių herbas originalus. Jį naudojo tik Oginskių ir Puzinų giminės bei jų palikuonys. Puzinų giminės protėvis buvo minėtasis Jurgio Tito sūnus Vladislovas. Senojo Oginskių herbo perkirsto skydo pirmame lauke šv. Jurgis, kovojantis su drakonu, herbynuose dar vadinamas rusiškąja Vytimi, kuri rodo jų kilmę. Antrame lauke matome giminės herbą „Vartus“. Laikui einant, viršutinio lauko neliko – Oginskių tikraja Tėvyne tapo Lietuva. Jų herbo skydas liko vienalaukis su minėta Oginskių giminės herbo figūra.

MAŽAMEČIO MYKOLO MIKALOJAUS SEVERINO MARKO OGINSKIO (1849–1902) HERBŲ PIEŠINIAI

Mykolas Mikalojus Severinas Markas Oginskis – Irenėjaus Kleopo Oginskio sūnus, Bogdano brolis. Jis iš tėvo paveldėjo Ašmenos pavietį Zaliesėje kartu su gražiais, tačiau jau kelis dešimtmečius negyvenamais rūmais, bet ten negyveno. Kurį laiką jis buvo prisiglaudęs pas brolių Rietave, o 1873 m. iš grafo Platono Zubovo nusipirko Plungės dvarą ir miestelį. Tapęs Plungės šeimininku, M. Oginskis iš karto ėmėsi reformų, propagavo naujas ūkininkavimo formas, rengė žemės ūkio ir rankdarbių parodas. Buvo įkūręs iki 1902 m. veikusią muzikos mokyklą, išlaikė orkestrą. Plungėje M. Oginskis buvo sukaukęs turtingas meno kūrinių, archeologinių radinių, medžioklės trofėjų, medalių ir knygų kolekcijas. Visoje Žemaitijoje ir Lietuvoje garsėjo jo šeimos muziejus, kurio rinkinį, tikėtina, pradėjo kaupti M. Oginskio tėvas Irenėjus Oginskis Rietavo dvare, kai Bogdanas ir Mykolas dar buvo mažamečiai. Būdamas

pažangus ir veiklus ūkininkas, Irenėjus Kleopas Oginskis, kaip ir daugelis kitų ano meto dvarininkų, domėjosi ir rinko kultūros ir istorijos paveldo objektus. Juos paveldėjęs sūnus Mykolas Mikalojus tęsė šį darbą Plungėje. O Rietavo dvare, dar būdamas dešimties metų amžiaus, jaunas kunigaikštis kruopščiai vykdė tėvo užduotus „namų darbus“ – piešė (kopijavo iš herbyno) Lenkijos miestų ir vaivadijų herbus. Šį teiginį patvirtina Lietuvos dailės muziejaus sfragistikos rinkinyje saugomos dvi lentelės su 25 ant jų suklijuotais įvairių Lenkijos miestų ir vaivadijų herbų piešiniais.

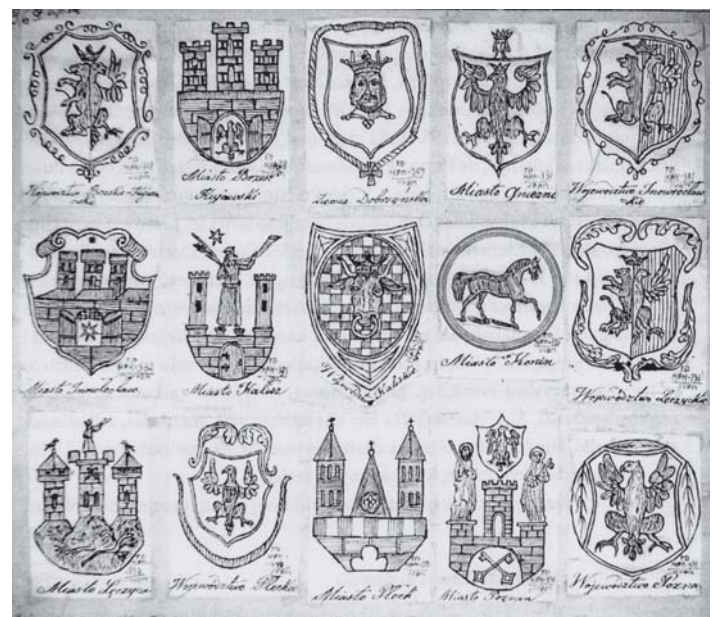
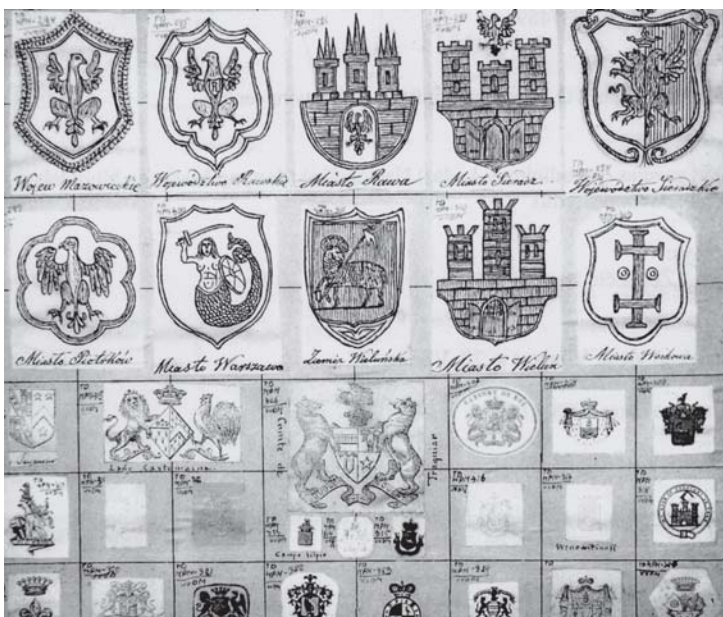
Prie vienos iš minėtų lentelių apatinio krašto yra įrašas: „Herby miast; wojewodztw Polski narysowane przez Michala Oginskiego w 10 tym roku zycia w 1859 r. w Retowie“. Panašus įrašas yra ir 1949 m. LDM inventoriniame žiniaraštyje: „Lentelė su penkiolika (15) įvairių Lenkijos miestų ranka pieštų herbų, piešta Mykolo Oginskio, grupė 14a., senas inv. 869“. Herbai nupiešti ant balto popieriaus. Eskizai daryti pieštuku, vėliau perpiešta juodu tušu. Stebina šių piešinių atlikimo kruopštumas ir preciziškumas.

Ant kitos lentelės priklijuota dar dešimt (dvi viršutinės eilės) pieštų herbų, kurių autorius neįvardytas, tačiau vienodas darbėlių stilius ir atlikimo technika leidžia teigti, kad visi šie herbai yra nupiešti dešimtmečio Mykolo Mikalojaus ranka.

Šiandien sunku dar pasakyti, kas ir kada įrašė piešinių kilmės nuorodą ir suklijavo jų iškarpas ant lentelių, tačiau abejoti tikslumu tų įrašų, kurie yra ant šios lentelės, nėra pagrindo – visi kiti įrašai ant lentelių su antspaudais lake, popieriuje, juos patikrinus herbynuose, pasitvirtino.

Šie Mykolo Mikalojaus Oginskio herbų piešiniai, kaip ir visi kiti išsaugoti šios giminės atstovų palikti antspaudai, turi mokslinę išliekamąją vertę – tai neįkainojama medžiaga LDK ir ATR heraldikos tyrinėtojams.

Publikacijoje panaudotos Antano Lukšėno, Lino Bubnelio, Danutės Mukienės nuotraukos

Mažamečio Mykolo Mikalojaus Oginskio (1849–1902) herbų piešiniai, saugomi Lietuvos dailės muziejuje. Iš kairės: LDM, MPM-294-303 ir LDM MPM-327-341